

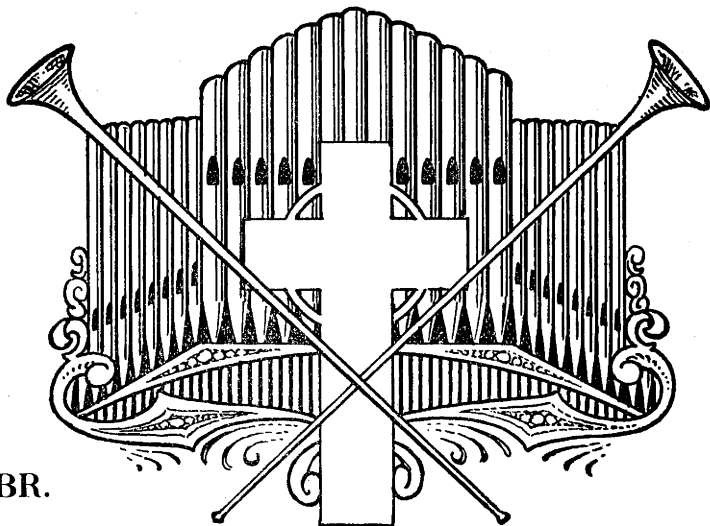
TIDSKRIFT

FÖR

KYRKOMUSIK

OCH

SVENSKT GUDSTJÄNSTLIV

15 FEBR.

1929

FJÄRDE ÄRGÄNGEN

UNDER MEDVERKAN AV

INTENDENTEN *BENGT CNATTINGIUS*, LINKÖPING, PROFESSOR *OTTO OLSSON*, STOCKHOLM,
KOMMINISTERN, TEOL. LIC. *KNUT PETERS*, HÄSTHOLMEN, OCH MUSIKDIRKTÖR
SVANTE SJÖBERG, KARLSKRONA

UTGIVEN AV KOMMINISTER *ARTHUR ADELL*, STJÄRNORP

RED. ADR.: *STJÄRNORP*, RT. 4 A. EXPEDITIONENS ADR.: *GLEERUPS FÖRLAG*, LUND, RT. 111

INNEHÅLL:

Intendent *B. Cnattingius*, Linköping: Utställningen av kyrklig textilkonst. — Kyrkoherde *G. Moliis-Mellberg*, Helsingfors: Handboksfrågornas behandling vid senaste kyrkomöte i Finland. — Kyrkoherde *F. M. Allard*, Örtomta: Karl Gustaf Hauffman, in memoriam. — Recensioner. — Sammanträden. — Meddelanden.

LUND, C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

Pris 4:50 per år

Innehållsförteckning.

Uppsatser.

	Sid.
A. Adell: Kyrkklockor	44
— » — Den praktiska prästutbildningen	132
— » — Högmässa och kyrkoår	154
F. M. Allard: Predikan vid vespergudstjänst i Skara domkyrka den 15 aug. 1929	161
G. Aulén: Nya riktlinjer för arbetet inom Kyrkosångens Vänner	59
Y. Brilioth: Kyrkomötet i Örebro 1529	49
B. Cnattingius: Utställningen av kyrklig textilkonst	17
— » — Konst och liturgi	165
G. Herrlin: Vid friska vatten	130
H. Hägglund: Ett kapitel om predikans genesis	145
E. Liedgren: Glömda rikedomar	177
A. Malmberg: En predikosamling ur psalmvalssynpunkt	182
O. Mannström: Två morgonhymner från gamla kyrkan	12
C. A. Moberg: Den gregorianska sången i den romerska kyrkan	33
— » — Pius X och den kyrkliga musiken	71
— » — »Ny saktighet» inom nutida katolsk kyrkomusikalisk komposition	81
— » — Musikhistoriska lärdomar	104
G. Molii-Mellberg: Psalmbooksfrågans behandling vid kyrkomötet i Finland	5
— » — Handboksfrågornas behandling vid senaste kyrkomötet i Finland	19
O. Olsson: Orgelspelets mästare	152
K. Peters: Sveriges första svenska kyrkohandbok	54, 65
— » — Dopritualet i 1529 års handbok	100
— » — Till prefationens musikaliska historia i Sverige	138
C. Rogberg: Schütz' Musikalische Exequien	10
A. Runbäck: Den unisona körens uppgifter vid högmässan	111
— » — Till frågan om högmässans inledning	167
S. Sjöberg: Erfarenheter från bruket av Koraler till Nya Psalmer	1
— » — Kyrkomusikernas lönefråga	77
M. Wöldike: Thomas Laub og Dansk kirkesang	41
D. Åhlén: Carl Lundell	97
— » — Bachfesten i Leipzig	120
— » — Kurt Thomas	158
W. Åhlén: Nutida orgelproblem	140

Redogörelser och större meddelanden.

	Sid.		Sid.
Om den rätta bönen	1	Nya orglar	32, 80, 128, 191
Bön vid kyrkosångsmöte	129	Händels Messias	16, 32
Bön vid kantors tillträde	129	Bachs julatorium	31, 48
Kyrkosångens Vänner	28, 62, 191	Schütz' Jesu sju ord på korset	80
Sveriges allmänna Organist- och Kantorsförening	29, 125, 191	Matrikel över svenska kyrkomusici	94
Sveriges Kyrkosångsförbund	30, 191	Sveriges äldsta kyrkoklocka	16
400-års jubileet i Örebro	95	Vigeland dekorerar Lunds domkyrka?	16
Körjubileer: Norrköpings S:t Olai	30	Öppna kyrkor	31
Valdarnsviks kyrkokör	95	Klassisk orgelmusik	128, 160
Karlskrona musikför.	95	Prenumerationsanmälan	191
Kurser och möten: Möteskalender	80	Danmark: Nordiskt körmöte	124
Lit.-kyrkomus. kurs i Skara	95, 141	Norge: Liturgisk nämnd	96
D:o i Karlshamn	95, 127	Trondhjems domkyrka	96
D:o i Berg	126	Norges organistförening	160
Organistkurs i Uppsala	128	Finland: De nya melodierna till psalm- bokstillägget	9
Kyrkliga mötet i Stockholm	95	Kyrkomusikdagar i Helsingfors... ..	14
Petrus de Dacia, ruinspel	142	Svensk sångfest i Jakobstad	16
Kyrkliga Frivilligkåren i Upsala	186	Åbo domkyrkas 700-årsfest... ..	16, 96
Orgeldispositioner	88, 174, 185	Svenska kantor-organistför.	32

	Sid.		Sid.
<i>Tyskland: 17:e</i> Bachfesten	32, 120	<i>England: Evangeliska</i> alliansen och	
<i>2:a</i> Schützfesten	32	engelska kyrkohandboken	13

Recensioner.

A. Litteratur.

<i>H. Biedermann: Aktuelle</i> Orgelbaufragen	143	<i>R. v. Liliencron: Chorordnung</i>	92
<i>M. Björkquist: Den bundna</i> och den fria kyrkan	189	<i>G. Lizell: Den sv. högmässogudstj.</i> ...	154
<i>Bärenreiter-Jahrbuch 1929</i>	47	— » — <i>Vårt kyrkoår</i>	154
<i>C. F. Hennerberg: Orgelns</i> byggnad... ..	25	<i>O. Mannström: Livstrådet</i>	189
<i>Jahrbuch für Liturgiewissenschaft</i>	190	<i>Der Musikant</i>	124
<i>A. Jonæ: Öva dig i</i> gudaktighet	89	<i>Musik und Kirche</i> ..	47
<i>Julböcker: Julhelg</i> för sv. hem	188	<i>H. Olsén: Svenska kyrkomusici</i>	25
Linköpings stifts julbok.....	188	<i>Th. Peterson: Själens vägar</i>	190
Lunds stifts julbok	188	<i>G. Ramin: Gedanken zur Klärung</i> des Orgelproblems	140
Till hembygden	189	<i>Svenskt kyrkoliv i Finland</i>	90
<i>O. Larsson: Kyrkoideal</i>	92	<i>N. Söderblom: Luthers lilla katekes</i>	144
<i>E. Liedgren: Svensk psalmdiktning</i> ...	79	<i>E. Wellesz: Bysantinische Musik</i>	190
<i>K. Liesenberg: Der Einfluss</i> der Liturgie	165	<i>N. Zettergren: Svensk gudstjänstritual</i>	144
		<i>M. Åmark: Kyrkklockor</i>	44

B. Musik.

<i>A. Andrén: Svenska stamsånger</i>	123	<i>Th. Laub: Musik og Kirke, Dansk Kirke-</i> kesang, Andelige sange..... (41),	90
<i>J. C. Bach: 44 Choräle</i>	176	<i>A. Lehtonen & J. Sundberg: Passions-</i> vesper	124
<i>J. Blennow: Körsånger</i>	27	<i>V. Lübeck: Weihnachtskantate</i>	143
<i>D. Buxtehude: Missa brevis</i>	79	<i>A. Mendelssohn: 6 Choralvorspiele</i> ...	176
<i>Dansk Org.-foren. Präludiesamling</i>	79	<i>G. Molis-Mellberg: Vesper</i>	92
<i>C. H. Debois: Sonate D dur</i>	122	<i>W. A. Mozart: Dir, Seele des Weltalls</i>	123
<i>H. v. Eyken: Musikalischer Teil zu</i> Liliencrons Chorordnung	92	<i>M. Praetorius: Weihnachtslieder</i>	143
<i>I. Hannikainen: Vårt hemvist</i>	94	<i>N. L. Sagnér: Vid juletid</i>	93
<i>H. L. Hassler: Vier Psalmen</i>	27	<i>F. Schmidt: Celler Passion 1637</i>	48
— » — <i>Mein Lieb</i>	123	<i>H. Schütz: Musikalische Exequien</i>	10
<i>O. Jochum: Christ und die Welt</i>	143	— » — <i>Der 23 Psalm</i>	143
<i>P. Kickstat: Choralvorspiele</i>	176	— » — <i>Geistliche Konzerte</i>	143
<i>H. Klemetti: 11 andliga sånger</i>	123	<i>K. Straube: Alte Meister des Orgel-</i> spiels.....	152
40 nya koralförspel, utg. av ärkestiftets organist förening	26, 47	<i>Ur kyrkokörernas repertoar I—II</i>	123
<i>A. Krieger: Arien</i>	143	<i>D. Vikander: Svenska skolkvartetten III</i>	93
<i>E. Kyander: Stilla är kvällen</i>	94		

In Memoriam.

Lektor <i>A. E. Friedlander</i>	13	Kyrkoherde <i>K. G. Hauffman</i>	24
---------------------------------------	----	--	----

Musikbilaga.

	Häfte		Häfte
<i>J. S. Bach: Pingsthymn</i>	4	<i>J. Kugelman — J. S. Bach: Dig skall</i>	—
— » — <i>Kom stilla död</i>	4	ditt Sion sjunga.....	1
— » — <i>Aftonpsalm</i>	4	<i>G. P. Palestrina: Hell, dag så ljus</i> ...	4

Kungörelse.

Förenade organist-, kantors- och klockaretjänsten

i Norrköpings Norra församling kungöres härmed till ansökan ledig.

Den tjänstgöringsskyldighet, som är förenad med organist- och kantors-tjänsten, är närmare angiven i särskild instruktion, som kan erhållas från pastorsämbetet. Klockaretjänsten är av mera formell natur, enär de egentliga klockaresysslorna skötas av annan befattningshavare.

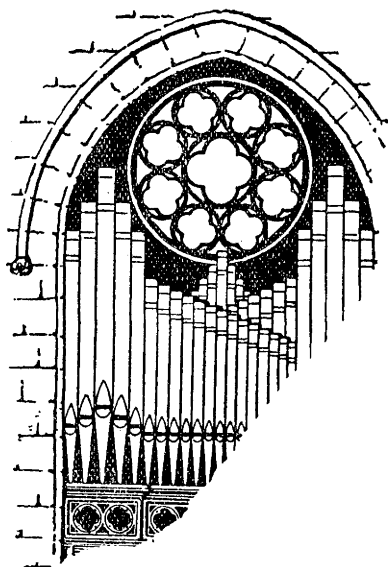
Grundlönen jämte den f. n. utgående tillfälliga löneförbättringen utgöra tillsammans 2,600:— kr. Tre ålderstillägg å 300 kr. efter resp. 5, 10 och 15 års tjänstgöring finnas. Å nämnda belopp beräknas dyrtidstillägg, som f. n. utgår med 35 %. I lönen ingår den hyresersättning, som enligt § 7 av prästerskapets privilegier kan anses tillkomma klockare. Fråga om ny löne-reglering är väckt och håller på att utredas.

Blivande tjänsteinnehavare skall vara skyldig att underkasta sig den om-reglering av tjänsterna, som framdeles kan komma att beslutas. Sedvanlig borgen ställes.

Ansökningar insändas till kyrkorådet i Norrköpings Norra församling före den 1 april 1929.

Norrköpings Norra församling den 19 jan. 1929.

Kyrkorådet.

Tonskönhet

och ett gediget omsorgs-
fullt utförande giva våra
K Y R K O O R G L A R
en rangplats inom mo-
dern orgelbyggnads-
konst

A. MÅRTENSSONS ORGELFABRIK
LUND

Utställningen av kyrklig textilkonst.

DE AV Statens Historiska museum under tiden 5 till 27 januari anordnade utställningen av svenska kyrkotextilier blev en stor succés. Aldrig förut ha i vårt land kyrkliga konstföremål sammanförts med sådan omsorg och kunnighet och dessutom förlänats en miljö, som i så hög grad låtit dem komma till sin rätt. För att nå detta hade ingenting sparats; sålunda var Liljewalchs konsthall delvis ombyggd under arkitekten E. Fants ledning. I övrigt kunde man överallt spåra riksantikvariens S. Curmans säkra smak, vare sig det gällt färgverkingar eller smärre arkitektoniska anordningar.

Utställningen, som omfattade över 650 nr, gav en utomordentligt klar och tydlig bild av vår textilkonst under nio århundraden. Med stigande förvåning vandrade man genom utställningsrummen, imponerad och häpen över rikedomen och mångfalden av våra kyrkors textilklenoder. I denna prakt och lyx känner man den barbariska enkelheten och gåtfullheten hos de båda bonaderna från Skog och Överhogdal nästan skrämmande. Men de äro också de äldsta kyrkliga textilminnen, vi äga. Ett århundrade senare — 1200-talet — lämnar redan en bild av synnerligen konstnärligt högtstående paramantik, fastän naturligtvis i form av importerade produkter, till vilka särskilt höra Upsala domkyrkas korkåpa av röd sidenvävnad med talrika figurscener i rundlar (franskt arbete) eller rundlarna till en korkåpa från Biskopskulla samt antependiet från Eskilstuna stadskyrka. Något senare lägger den tyska Hansan ofta hinder i vägen för direkta förbindelser med södra och mellersta Europa, och man blir i regel hänvisad till de nordtyska broderiskolorna vid pryddandet av skrudarna. Men de dyrbara sidenstofferna togos alltjämt från Italien, t. ex. Lucca eller vanligen Florens.

Under 1400-talet blir den inhemska broderikonsten en faktor att räkna med. Flitigast är Vadstena-skolan, som är företrädd med ett tjugotal arbeten. Till cisterciensernunnorna i Skokloster hänföres en del av broderierna till Holmgers gravtäcke, vars figur anses ha utförts av en stockholmsateljé, som varit mycket verksam. Under medeltidens sista årtionden införes dessutom ett stort antal flandriska figurbroderier, vilka lätt igenkännas på deras strävan efter rumsbakgrund och djup samt på ytans överdragande med guldtrådar.

Hela denna yppigt blomstrande konstvärld vissnar hastigt ned med reformationen. Det är egentligen bara förvånande, att så mycket av de medeltida skatterna fått vara i fred. Intressant är emellertid att se, att de få prov på 1500-talets textilier, som finnas, återknyta direkt till de katolska medeltidsförebilderna. Så är fallet med den av Erik XIV till Upsala domkyrka vid hans kröning 1561 skänkta korkåpan av vit florentinsk sidendamast med en broderad bildframställning, föreställande Kristus pressande saften av en druvklase i en kalk. En mässhake (från Kimstad) av röd sammet är bl. a. prydd med apostlabilder i medeltida manér, fastän de dateras till omkring år 1600, liksom en annan mässhake (från Mjölby; nu i Nordiska museet) av grön taft är försedd med broderade figurframställningar av tydligt gotisk karaktär. Att den medeltida ikon-traditionen håller på att dö, ser man dock på att Johannes Döparen här fått Johannes evangelistens drag.

Eljest äro kyrkotextilierna från nyare tid av mindre intresse ur kyrklig synpunkt. I nio fall av tio äro stoffen krigsbyten, de allra flesta polska, vanligen av profant ursprung (sängomhängen, borddukar, kjolar o. s. v.). Deras upptagande i den ortodoxa svenska 1600—talskyrkan ger onekligen en stark belysning åt konsttoleransen under denna intoleranta tid. Ett sällsynt undantag skulle mässhaken från Almby bilda. Dess figurframställning på ryggstycket är nämligen ersatt med kors och guldgaloner, enligt katalogen, en uppgift som dock kan betvivlas.

Slutligen har en större sal disponerats för modern textilkonst. Man kommer dit efter att ha sökt sig fram genom »övergångstidens» rum (1880-talet) med arbeten av bl. a. Sofia Gisberg. Den moderna textilsalen har svårt att ge full rättvisa åt vår tids paramantik. Det bjärta ljustet och de ännu så starka färgerna göra ett alltför hårt intryck. Av de ganska talrika alster, som de olika textilateljéerna utställa, är det väl intet, som gör starkare verkan än Oscar Brandtbergs antependium till Morlanda kyrka (1922) med sitt härliga broderi. Man konstaterar vidare, att Licism nu som förr innehar ledareplatsen tack vare god tillgång på skolade konstnärer, som i sina kompositioner söka anslutning till äldre traditioner, samt inte minst tack vare en bestämd fordran på förstklassigt material. Här har också utställts en del kyrklig småskulptur, bl. a. av Ivar Johnsson, som brutit den feminina dekorativismen i Milles-skolan och infört en stor, manligt plastisk anda i skulpturen, som först nu kan bjuda kyrkan sin tjänst.

Bengt Cnattingius.

Handboksfrågornas behandling vid senaste kyrkomöte i Finland.

DEN KYRKOHANDBOK för den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, som antagits av sjunde allmänna kyrkomötet år 1913, betecknar i många avseenden en helt ny syn på de liturgiska frågorna. Man har visserligen icke varit fullt konsekvent vid det praktiska utförandet av den principiella nyorienteringen, och man kan tryggt säga, att trots uppriktiga försök att i den svenska upplagan hävda språkets rätt, flerstädes inflytanden från de finska texterna oförmånligt gjort sig gällande, men kursen, efter vilken man styr, är given och ägnad att väcka glädje. I detta avseende har också biskop Ullman i Sverge uttalat sin uppriktiga glädje över de vinnningar, som genom denna handbok tillskyndats Finlands kyrka.

Vad som i första hand väcker intresse, är den rikedom på alternativa formulär, som kyrkohandboken inrymmer. De äro visserligen icke alla likvärdiga. Av de tre föreslagna vigselformulären, för att blott taga ett exempel, är knappast mer än B-formuläret det gamla överlägset. A-formuläret är alltför didaktiskt och C-formuläret delvis alltför rationaliserande, med dess utelämnande av det gamla äktenskapslöftet och det snusförnuftiga och för kärlekens rätta natur upprörande tillägget: »Vill du älska — intill döden?» Men frånsatt detta och liknande kalamiteter har handboken icke litet vunnit av denna utvidgning.

I högmässoliturgien är alternativet att läsa allmänna kyrkobönen från altaret en nyhet, som man i kyrkomötet synes ha fruktat för men som man rent principiellt dock godkänt såsom det enda liturgiskt och logiskt riktiga. Det var hänsynen för traditionen och akustiska skäl, som avgjorde frågan därhän, att den gamla ritualen bibehölls såsom första alternativ. En nyhet är också införandet av särskilda inledningspråk på högtidsdagar, vilkas användbarhet dock väsentligen reduceras därigenom, att kyrkomötet, med det bristande sinne för det rent musikaliska, som tills dato präglat dess arbete, icke sett till, att samtliga språk blivit tonsatta.

Olaus Petri syndabekännelse har fått stå orörd, med den lilla förändringen av »fört ett syndigt leverne» till »syndat», men såsom första alternativ har här emot kyrkomötets egen princip, att låta det hävdvunna intaga första rangplatsen, inskjutits en »förbättrad», d. v. s. till eigenkännelighet urvattnad »Olaus Petri».

I nattvardsliturgin har en ändring gjorts med hänsyn till de särskilda styckenas ordningsföljd, som i 1928 års kyrkomöte framkallade

ett förslag om återgång till det gamla och varom mera skall talas längre fram. Ett av prosten Neijonstedt å Nedervetil församlings vägnar gjort förslag om ändrad lydelse av nattvardsbönen därhän, att man skulle tacka Gud icke blott å nattvardsgästernas vägnar för undfånget sakrament men jämväl å hela menighetens vägnar för gåvan av Guds heliga ord, vann trots det förnuftiga i förslaget intet beaktande.

I det senare alternativets slutliturgi, för den händelse att nattvardsgång icke äger rum, begicks ett fatalt misstag, i det att växelhälsningen och slutbönen obeskuret ingick från de föregående formulären och en duplicering av hälsning och bön sålunda kom att äga rum. Denna påtagliga lapsus calami har emellertid, då den vunnit kyrkomötets stadfästelse, icke kunnat rättas i de upplagor av handboken, som tid efter annan utgått av trycket, och en del mycket laglydiga präster torde envisats med att också i praktiken tillämpa galenskapen. Årets kyrkomöte har emellertid nu ingripit och rättat felet.

I evangeliiboken är den största nyheten den, att två nya årgångar kollektböner tillkommit, likaså episteltexter för söndagarnas i fastan andra och tredje årgångar, epistel- och evangeliitexter för långfredagens tredje årgång samt en årgång predikotexter ur Gamla testamentet. Med hänsyn till dessa texters användning i högmässogudstjänsten stadgar den gamla handboken följande ordningsföljd: epistel, gradual, evangelium, trosbekännelse, medan den nya stadgar följden: epistel eller evangelium, varvid frihet gives att predika över vilken som helst av årgångens texter (evangeliet, episteln eller den gammaltestamentliga texten), gradual och trosbekännelse. Predikotexten läses icke från altaret och i ingen händelse läses den gammaltestamentliga texten från altaret, en bestämmelse, som dock med den frihet, den lutherska prästen i Finland har i dessa frågor, flerstädes icke beaktas. Där nu denna önskan finnes att giva även Gamla testamentet, vår Frälsares bibel, dess tillbörliga plats i gudstjänsten, stannar man likvisst inför en dubbel svårighet, i det en del — visserligen ett fåtal — texter äro olyckligt valda och icke lämpa sig för sådant ändamål samt kollektböner helt och hållet saknas för dessa perikoper. Då ordningsföljden vid en dylik utvidgning av textläsningen bör vara gammaltestamentlig text, gradual, epistel eller evangelium, trosbekännelse är bristen på gammaltestamentliga kollektböner särskilt kännbar. Genom synodalmötet i Åbo gjordes också ett initiativ i 1928 års kyrkomöte om avhjälpande av denna brist, ehuru väl icke med tanke på texternas användbarhet i altargudstjänsten. Förslaget vann dock icke kyrkomötets godkännande.

De anmärkningar, som här gjorts gentemot den nu gällande handboken, och deras antal kunde ytterligare ökas, avse emellertid icke att förringa värdet av denna med hänsyn till principer och riktlinjer goda

bok, men de ge en antydning om att detta första försök att låta nya vindar blåsa in i kyrkans liv dock tillsvidare knappast kan anses såsom mera än ett gott försök i rätt riktning. Törhända hade det under sådana förhållanden varit skäl att icke så noga, som det senaste kyrkomötet gjort det, binda den nu tillsatta handbokskommitténs handlingsfrihet vid vissa, i detalj fastställda önskemål. Men man synes ha haft en rätt stor rädsla för att en sådan frihet för kommittén av allmänheten skulle uppfattas såsom en ny handboksrevision, och därmed ville man icke oroa kyrkofolket. Dock är det tivelaktigt, om man med det vidlyftiga arbetsprogram, som trots allt nu förelagts kommittén, verkligen lyckats undvika, vad man fruktat för, nämligen revisionen. Ty kyrkans Evangelii- och bönebok samt Kyrkohandboken skall dock nu bearbetas och tillökas i följande, alldeles icke oviktiga punkter:

Till den allmänna kyrkobönen skola fogas de förändringar och tilllägg, som föranledas av vårt lands politiska självständighet, dess förändrade styrelseform och förekomsten av en nationell försvarsmakt, varjämte en bön om större förståelse och kärlek emellan de kristna inbördes här skall infogas;

i Kyrkohandboken skola göras sådana ändringar, att skriftermål alternativt kan fogas omedelbart till högmässogudstjänsten och den kyrkoböna, som nu läses från altaret, skall på ett lämpligare sätt förnas med slutliturgin;

till Kyrkohandboken skola fogas nya formulär för de gudstjänstliga förrättningar, som förekomma inom försvarsverket, likaså för dop av fullvuxna, vilka icke tillhöra något religiöst samfund, för återupptagande i kyrkans gemenskap av sådana, som utträtt ur densamma, för vigsel av fränskilda ävensom för skolgudstjänster;

för den svenskspråkiga Evangelii- och böneboken samt Kyrkohandboken skola uttagas texterna och bibelspråken ur 1917 års bibelöversättning och de sålunda tillkomna böckerna tillåtas att alternativt användas jämsides med den tidigare godkända Evangelii- och böneboken samt Kyrkohandboken.

Av här berörda frågor har måhända den om krigsbönens plats i kyrkobönen största aktualitetsintresse i Sverige. Någon Thysell-affär torde man dock knappast i Finland kunna befara, ty här är man, såsom redan antytts, van med rätt stor frihet vid det liturgiska utförandet, och ingen torde väl komma att taga anstöt, om någon samvetsöm, utan direkt polemiserande från predikstolen, glede förbi ett för honom personligen pinsamt ställe i handboken. Kyrkolagen stadgar ju också straffpåföljd blott för den, som »på svårare sätt avviker från den antagna handboken».

Mycket beror emellertid av den formulering, som »krigsbönen»

kommer att erhålla. Att kyrkan, såsom det heter i psalmboksutskottets betänkande, »ihågkommer den ungdom, som i sin farligaste ålder fjärran från sina hem tjänar i landets försvarsmakt», kan ju icke kränka någons samvete. En annan sak är det, om i bönen jämväl, såsom tydligen är meningen, inryckes en direkt bön för försvaret. Borgå synodalmötes förslag: »Hjälp envar att i Din fruktan fullgöra sina plikter mot fosterlandet», som trots omskrivningen dock i detta sammanhang betyder kriget, är knappast lyckligt. Bättre då något i stil med den nu gällande handbokens ord: »Är det Din vilja, att vårt blod skall varda spillt, så hjälp oss att utstå detta i tron på honom, som lät för vår skull utgjuta sitt oskyldiga blod». Men bäst hade väl varit att låta med saken bero, i all synnerhet som Finlands kyrkofolk redan vant sig att undvara krigsbönen och det ju är en kristlig sanning, att den himmelske Fadern har omsorg också om sådant, som icke genom våra officiella böner allena bragts till hans kännedom.

Frågan om särskilt vigselformulär för frånskilda stötte i utskottet på betänkligheter, och minoriteten enades om en reservation. Det gäller nu enligt förslaget icke att hänföra alla frånskilda under samma dom. Tvärtom talas det i utskottsbetänkandet om personer, »vilkas skilsmässorsaker synas vara stridande emot bibelns mening». Dessa borde, enligt utskottets mening, icke få vigas »med användande av de uttryckliga kyrkliga, högtidliga formulär, vilka för närvarande finnas i vår kyrkohandbok, utan borde vigselformuläret blott innehålla själva äktenskapslöftet och en kort bekräftelse av sakförhållandet, att äktenskapet är från samhällssynpunkt lagligt, vartill fogades intet annat än förbön och läsning av Guds ord». Däremot motsätter sig utskottet initiativtagarnas förslag, att för nu ifrågavarande undantagsfall föreslagna formulär kunde användas jämväl vid vigsel av sådana, som före sitt äktenskap uppenbart levat i allehanda olovliga förbindelser. Enligt utskottets mening är nämligen »icke vigselföreläggandet lämplig plats för utövande av kyrkotukt». Därtill betonas, att detta formulär icke finge »fritt väljas» av dem, som skola vigas.

Hela det resonemang, varpå ovanstående bygger, är till den grad ologiskt och sakligt ohållbart, att dess godtagande av kyrkomötet förvånar. Här må nu först betonas, att en samvetsöm prästman, som på grund av nu gällande vigselformulär råkar i svårigheter, icke bör vara mindre samvetsöm, då det gäller att fälla dom och avgöra, vilka äktenskap som skola tolereras, och över vilka kyrkans skamstämpel skall tryckas. Nu säger visserligen utskottet, att det nya formuläret icke får anses såsom en kyrkotuktsåtgärd, och det framhåller riktigt nog, att vigselföreläggandet icke är lämplig plats för utövande av kyrkotukt, samt medger, att formuläret jämte äktenskapslöftet och den därpå

följande kyrkliga konfirmationen bör innehålla bön och bibelläsning. Men vari skiljer sig då denna nya akt från vanlig kyrklig vigsel? Utskottet säger: genom den mindre kyrkliga högtidlighet, som vilar över detsamma. Men det vilar, såsom tidigare antytts, en mindre kyrklig högtidlighet också över C-formuläret i den nu gällande handboken. Och allmänheten tyckes icke sky det. Vi kunna tvärtom antaga, att ju mindre kyrkan rent religiöst understryker trohetskravets skandalon med hänsyn till äktenskapet och vid sidan av bön och bibelläsning, kappa och krage stannar enbart vid en kort bekräftelse av själva sakförhållandet, desto tacknämligare skall det nya formuläret bliva för dem, för vilka det är avsett. Utskottet synes också haft en dunkel förkänsla härav, ty det stadgar visligen förbud för att formuläret fritt skall få väljas av dem, som skola vigas. Härtill kan ännu sägas, att om skilsmässan verkligen varit stridande emot bibelns mening och kyrkan anses böra vid vigseltilfället reagera häremot, är det obegripligt, varför samma kyrka skall bedja för ett äktenskap, vars existens anses otillåten. Men utelämnas bönen och bibelläsningen från formuläret, blir det, som återstår, intet annat än en civil handling med prästen såsom förrättningsman. Och för detta behöves varken kappa eller krage och säkerligen icke heller präst.

Frågan om kyrkans ställning till de äktenskapliga skilsmässorna är förvisso en mycket allvarsam sak. Men att söka lösa den på sätt, som psalmboksutskottet har föreslagit, är, man vill hoppas det, omedveten oärlighet gentemot sig själv och den allmänhet, kyrkan skall betjäna.

Av förslag, som av kyrkomötet förkastades, var det om återupp-tagande av den gamla kyrkliga formuleringen av den Treenige Gudens namn (»I Guds, Faderns och Sonens och den Helige Andes Namn» i stället för det nu brukliga: »I Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn») samt förslaget om ändrad ordningsföljd i nattvardsliturgin. Det förra förslaget, ehuru fullt motiverat, förkastades, »enär det kunde ge anledning till ledsamma och föga uppbyggliga dogmatiska strider, och enär bägge här åsyftade sätt att utsäga Treenighetens namn ha sin bibliska förebild». Förslaget vann dock i utskottet betydande understöd. Det senare ändringsförslaget, som avsåg en förflyttning av Sanctus till platsen efter läsningen av instiftelseorden, förföll på grund av liturgiska motiv.

Ett för kyrkans gudstjänstliv betydelsefullt beslut, var det om de s. k. högtidsmässornas användande även under kyrkoårets till högtidsdagarna anslutna festtider. De av 1923 års kyrkomöte antagna högmässorna kunna enligt Biskopsmötets tolkning användas blott till kyrkoårets högtidsdagar, då möjlighet förefinnes att använda även så-

dana högtidsmässor, som icke ingå i mässamlingen. En följd härav är, att dessa mässors användning dels inskränkes till alltför få dagar av kyrkoåret, dels helt och hållet förbliva obrukade. För att undvika detta föreslås nu, att kyrkomötet ville förklara, att de på högtidsdagarna tillåtna högtidsmässorna kunna användas även under de till högtidsdagarna anslutna festtiderna. Kyrkomötet godkände initiativet, men betecknande för kyrkans rädsla att i något avseende ingripa i församlingarnas självbestämmningsrätt är den reservation, som fogas till beslutet. »Men då man i en stor del församlingar», heter det i utskotts- betänkandet, »måhända icke särdeles gärna ser, att gudstjänstliturgin blir alltför rik, finge en vidsträcktare rätt att använda högtidsmässan ej lämnas beroende av resp. församlingars prästerskap och klockare- orgelnister, utan borde den inskränkas till de församlingar, i vilka kyrkostämman på förslag av kyrkorådet därtill bifaller. I ingen händelse finge rätten att använda mässor, som ej höra till de av kyrkomötet godkända, vilken rätt för närvarande föreligger på högtidsdagarna, utsträckas till de till dessa anslutna festtiderna».

G. Moliis-Mellberg.

Karl Gustaf Hauffman.

In memoriam.

EJ OVÄNTAT kom dödsbudet, att Du lämnat oss. Men när det förmäldes, att Din levnadsdag var ändad, var det dock, som hade det kommit oförberett. Ej blott Dina närmaste anförvanter, Din stora vänkrets, Dina forna och nuvarande församlingsbor, Dina skyddslingar bland samhällets olycksbarn, utan hela Sveriges kyrkosångsfolk, däribland ej minst Dina mångåriga vänner i K. S. V:s centralkommitté, stå sörjande vid Din öppnade grav. Vi, Dina kamrater i denna kommitté, bringa Dig vårt varma tack för allt vad Du varit för oss, för Din aldrig slocknande hänförelse för vår heliga gärning, för Ditt rastlösa arbete till kyrkosångens fromma, för Dina kraftiga initiativ att föra vår sak framåt, för Dina övertygande, värmande ord vid våra högtider och sammankomster, för Din kloka och framsynta ledning, varunder vi så gärna ställde oss, för Ditt samvetsgranna, redbara väsen och ej minst för det solsken, som Du spridde omkring Dig, även sedan Din sista sjukdom lät oss ana, att Din levnadsbana ej skulle bliva så lång. Allt

detta veta vi var gåvor av Honom, åt vilken Du vigt Ditt liv, gåvor, rika och sköna, som vi av Honom genom Dig fingo delaktiggöras av. Du var nog lycklig att i Ditt livs afton få se den svenska kyrkosångsrörelsen kraftigt spira fram i vårt land, till vars utbredning och fördjupning Du så verksamt bidragit. Du fick besanna, att »vårt arbete i Herren ej är fåfängt», och till detta arbete hör ju ock att i sångens toner förkunna evangelii glada budskap »ad majorem Dei gloriam», varom Du avlade ett så skönt vittnesbörd vid vår sista stora kyrkosångshögtid. Din stämma, vars varma klang så ofta ljudit, då Du vid Herrens altare frambar ditt looffer, eller som eljest i sångens toner ljöd så underbart mäktigt och gripande inför lyssnande åhörareskaror i templet eller i den förtroliga vänkretsen, har nu för alltid tystnat. Din soliga blick, som på en gång lyste och värmd, har nu för alltid slocknat. Ditt varma, deltagande hjärta har nu för alltid upphört att klappa. Vi stå vid Din grift, fyllda av sorg och saknad, men minnet av Din sångargärning är ristat i vårt sällskaps hävder och strålar så skönt och rikt fram genom tider, som stunda, och minnet av Din rikt utrustade personlighet skall hos Dina sångarvänner leva oförgätligt, manande att fortsätta det verk, Du här i tiden lämnat.

F. M. Allard.

Recensioner.

Orgelns byggnad och vård av C. F. Hennerberg, 2:a upplagan. J. A. Lindblads förlag, Uppsala. Pris: häft. 4 kr. Inb. 4: 75.

Första upplagan av denna handbok, som utkom 1912, har sedan någon tid varit utgången ur bokhandeln, och saknaden har varit mycket kännbar, då vi icke äga något annat motsvarande arbete på svenskt språk. Boken kan ej undvaras av någon, som har med kyrkoorgel att göra, och våra organistexaminander, såväl vid det kgl. konservatoriet som i landsorten, stå sig slätt, såvida de inte ha tillgång till svart på vitt i dessa frågor. Det är därför synnerligen glädjande, att en ny upplaga nu utkommit, och tillfredsställelsen ökas, då man vid en jämförelse med den gamla finner, att högst värdefulla och nödvändiga förbättringar och kompletteringar införts. Orgelbyggnadskonsten utvecklas ju ständigt och hastigt — ibland alltför hastigt! — och även med förbigående av alla ofruktbara konstruktionsidéer och lösa hugskott, som under årens lopp sett dagen inom orgelbyggeriet, måste en

redogörelse som denna med nödvändighet svälla ut och ökas i omfång för varje ny upplaga, även om framställningen, såsom här har skett, i möjligaste mån koncentrerats. Några bland de tillägg och fullständiganden, som sålunda gjorts, märkas i artiklarne om fjärrverk — med välbehörlig varning för överskattning av fjärrverkets betydelse —, elektropneumatik, transmissioner, serafonstämmor, »labialtungstämmor», dispositioner m. fl. Även i fråga om illustrationsmaterialet förekomma nyheter. Boken borde ha sin plats på varje organists bokhylla, liksom den också borde finnas i varje kyrkoarkiv som en handledning i orgelverkets rätta skötsel och vård. O. O.

Svenska Kyrkomusici, Biografisk uppslagsbok 1928, utgiven av *Helge Olsén*, under redaktionell medverkan av professor Otto Olsson, Stockholm, Helge Olséns förlag.

Biografiska uppslagsböcker synas alltid hava haft en god marknad. Tid efter annan uppstå nya matriklar, som

tvunga läsaren till vemodiga tankar inför dem, som man saknar i det nya verket, men ock skänker en viss nyfikenhetens spänning inför de nya, som kommit.

Sveriges kyrkomusiker av år 1928 ha med den nya biografiska uppslagsboken fått en förnämlig och värdig introduktör inför samtiden och eftervärlden. Trycket och reproduktionerna måste betecknas såsom i höjd med det bästa, som nutida svensk reproduktionskonst är mäktig. De biografiska uppgifterna synas, så långt det varit anmälares möjligt att kontrollera dem, tillförlitliga. Den angelägna korrekturläsningen har tydligen gjorts med omsikt.

I fråga om själva uppställningen ha utgivarna valt att inom varje stift — Stockholms stad bildande en grupp för sig — införa kyrkomusikernas namn efter bokstavsordning. Fördelen med en sådan anordning av materialet träder genast i dagen: söker man ett bestämt namn, bjuder det ingen svårighet att finna det, helst ett pålitligt personregister avslutar matrikeln. Emellertid har en sådan uppställning en viss nackdel: Känner man icke personens namn, men väl församlingens, d. v. s. söker man innehavaren av en bestämd tjänst, har man ingen annan utväg än att leta igenom hela stiftet. Fråga är därför, om icke en uppställning efter församlingarna ger större resultat.

På grund av verkets förnämliga egenskaper är det till sist att beklaga, att det ej varit utgivarna möjligt att ernå den fullständighet, som det varit deras avsikt och önskan att bjuda.

A. A.

40 nya koralförspel, utgivna av ärkestiftets organistförening. Sv. kyrkans diakonistyrelses bokförlag, Stockholm.

Det är mig ett särdeles nöje att anmäla detta lilla verk, som utgör ett glädjande och otvetydigt bevis för att såväl uppfattningen av koralförspelens ställning och betydelse vid gudstjänsten som vederbörandes förmåga att utgestalta dessa små tonalster i överensstämmelse med deras uppgift beteckna ett uppsving, långt utöver vad jag kunde hoppas, då jag för snart femton år sedan vågade till trycket (på ovannämnda förlag) och offentligheten överlämna mina »50 koralförspel». Jag förmodade, att jag vid den tiden stod tämligen ensam om mina önskingar och åsikter beträffande hithörande. Men nu arbetar redan — ja, redan, ty sådana frågor som

dessa får man nog taga på lång sikt — en hel stab unga, nitiska och kunniga kyrkomusiker på området! Mätte denna stab allt fort utvidgas och utvidga sin verksamhet! Man må hysa den fasta tillförsikten, att åtminstone på detta område icke skall uppträda några myndiga auktoriseringsföreskrifter. (Jag måste begagna tillfället och sammanhanget att framhålla nödvändigheten av att, när man såsom sig bör auktoriserar kyrkans texter, *musiken lämnas i fred*. Här ifrågavarande musiksamling är väl på *sitt* sätt ett omisskänneligt belägg för, att den sakrala musiken, överlämnad åt sig själv, kanske efter mycket famlande, förr eller senare genom sin egen inneböende ande, sanning, härlighet och kraft dock finner sig till rätta och uppnår målet).

Dessa »40 nya koralförspel» kunna i allmänhet verkligen uppställas som mönster för dylika små — låt oss säga — »liturgiska» stycken, ja, många äro riktiga små konstverk. De skola förhjälpa oss ifrån sådana där romantiskt-lyriskt-sentimentalt betonade *så kallade* korallpreludier, som ansetts och väl även ofta anses innebära det rätta kriteriet på organistens begåvning — för att nu inte tala om »registreringskonsten». Det ena som det andra ofta utgörande en täckmantel för att skylla vederbörandes brist på verklig förståelse och kunighet för uppgiften.

Jag har fäst mig vid den omsorg, som är nedlagd på korrekturläsningen, av egen sorglig erfarenhet väl underkunnig om, huru lätt man, och detta redan vid uppteckningen av en liten sats, far förbi t. ex. ett kors, ett b, ett återställningstecken o. s. v. I hela häftet har jag, utan att precis jag efter fel, icke funnit mera än ett par nödiga rättelser. Den ena gäller melodinoten i 5:e takten, 4:e notsystemet å sid. 15, som naturligtvis skall vara g (icke b), den andra den på sid. 20, 4:e notsystemet, anbragta f-klaven, som ju bör vara g-klav. Men det är med dessa som med nästan alla dylika små oegentligheter: de röja sig själva omedelbart och behöva därför knappast påpekas.

Värför samlingen uppgives stamma från just ärkestiftets organistförening, är lite svårt att förstå, då bidrag lämnats även från andra håll. Vill man därmed framhålla, att behovet av musik som denna är särskilt känt och beaktat inom nämnda stift, är detta bara bra. Tonsättarnes namn och hemvist giva dock vid handen, att sinnet för just så beskaffad musik såväl som förmågan

att se det till godo förefinnas i »forskjellige» landsändar. Vilket är ännu bättre.

Och nu, värderade herrar organister i allt Sveriges land: »*observandum et imitandum!*»
John Morén.

Vier Psalmen und Christliche Gesäng mit vier Stimmen auff die Melodeyen jugweiss componiert durch Hans Leo Hassler 1607, Bärenreiter-Ausgabe Nr. 95.

2. Folge. *Psalmen und Christliche Gesäng* etc. etc. av samma kompositör. *Bärenreiter-Ausgabe Nr. 147.*

Dessa, med utomordentlig skicklighet utförda fugerade koralättningar från den kyrkliga körsångens glansdagar böra även beaktas i vårt land och det icke blott av de avundsvärda körledare, som äga möjlighet att uppföra sådana gedigna men ingalunda lätta kompositioner, utan även av andra, som önska göra sig förtrogna med ädel kyrkomusik. Att de koralmelodier, som Hassler här bearbetat, även förekomma i svenska koralböcker, bör ju ytterligare öka vårt intresse för de båda häftenas innehåll. I »Vier Psalmen» återfinna vi sålunda de båda Lutherpsalmerna »Vår Gud är oss en väldig borg» och »Av djupets nød», vidare »O Mensch, bewein dein Sünde gross», vilken melodi vi använda till sv. ps. 57, samt »Wenn mein Stündlein vorhanden ist», vilken i Haeffners m. fl. koralböcker förekommer som mel. till 489. I det andra häftet igenkänna vi melodierna 50 och 159 samt Luthers Credo-psalm, där varje vers fått sin särskilda sättning.

A. R.—k.

Körsånger till kyrkliga högtidsdagar av Johannes Blennow. Eget förlag. Löderup.

Redan bilden å omslaget, Löderups kyrka med de båda trappgaveltornen, stämmer den skånske kyrkomusikern till sympati för denna samling körsånger av kollegan där längst nere i sydöstra hörnet. Och även icke-skåningen erfar en trygg känsla av, att han här skall möta lugn saklighet och värdighet, ingen »sirap» och inga moderna besynnerliga harmonier. Och i stort sett blir man inte besviken.

Man blir dock förvånad över första numret, »Helig», där högmässans vanliga Introitus med den följande över-

gången till syndabekännelsen utgör text till en fyrstämmig körsättning, och ännu mer över slutnumret, Välsignelsen med de inledande orden »Böjen edra hjärtan» etc., tonsatt på samma sätt. Är def meningen, att dessa båda nummer blott skola s. a. s. bilda en ram kring de för gudstjänstligt bruk skrivna sångerna, så är ju intet annat än gott att säga därom. Men är tanken verkligen den, att dessa tonsättningar skola sjungas vid högmässan, blir man betänksam. Även om »Helig» mycket väl kan sjungas av kören, torde det väl inte kunna anses lämpligt, att »modulationen» »Herren är i sitt heliga tempel» även blir körsång, och minst av allt kan det väl ifrågakomma, att Välsignelsen sjunges på detta sätt. Har kompositören menat, att de båda numren skola utföras av liturgen till ackompanjemang av orgeln, måste vi även häremot uttala de allvarligaste betänkligheter. De många, ofta olämpliga sätt att musikaliskt utsmycka vår högmässa, som stundom föreslås och även praktiseras ute i bygderna, vittna dock om att trots allt vackert tal om den sköna Herrens gudstjänst, så inse dock allt flera, att något behöver göras för att avhjälpa dennas liturgiskt-musikaliska torftighet, och att det på många håll finnes starkt intresse för och längtan efter en bättre sakens ordning, vilket borde beaktas av dem, som makten hava.

Efter dessa reflexioner fördjupa vi oss i sångsamlingen och finna, att denna förutom de båda nämnda numren innehåller 20 fyrstämmiga sånger för blandad kör till de flesta av kyrkoårets större högtidsdagar samt till jordfästning. En av sångerna, den vackra och uttrycksfulla sättningen till »Gud var mig nådig», har även arrangerats för solo (eller unison kör?) med ackompanjemang. I ett särskilt litet häfte har kompositören dessutom utgivit två andra körer, »Lovsång» och »Vid Mors grav».

Även om vi beklaga, att texternas ursprung ej angivits samt att sångerna n:r 6, 9 och 10 knappast lämpa sig för högmässan, så konstatera vi dock, att sångerna i övrigt äro välgjorda och välklingande, och då de torde vara lätta att inöva och ej fordra stort röstomfång hos de olika stämmorna, kunna de säkert bli till glädje för många körer och körledare.

A. R.—k.

Sammanträden.

Kyrkosångens Vänners centralkommittés sammanträde i Stockholm 8—9 jan. 29. K. S. V:s centralkommitté har hållit årssammanträde i Stockholm under ordförandeskap av professor G. Aulén, som efterträtt kyrkoherden K. G. Hauffman som centralkommitténs ordförande. K. S. V. i vårt land har de senare åren kanske understundom känt sig rätt så trevande ifråga om arbetsuppgifter, sedan den gamla koralfrågan nått »sin relativa lösning», och sedan det under kyrkoherden Hauffmans ordförandeskap fullbordat och bringat på väg vår nya Tidskrift samt handbok i Liturgik, och icke minst genom den situation, som uppstått i och med kyrkosångsförbundets bildande och blomstrande verksamhet. Men detta nu hållna årssammanträde gav verkligen vid handen, att stora uppgifter vänta sin lösning eller sitt utförande under den nye ordförandens ledning. Han skisserade själv upp ett arbetsprogram efter stora mått, och hans ordförandeklubb stadfäste under enhällighet och entusiasm från samtliga styrelsemedlemmars sida ett arbetsprogram efter nedanstående linjer. Arbetet skall härnäst indelas i 4 sektioner:

Sekt. I: Avdelning för församlings-sång, kyrklig körsång och orgelspel.

Sekt. II: Avdelning för liturgik.

Sekt. III: Avdelning för homiletik.

Sekt. IV: Avdelning för kyrklig skrud och prydnad.

Om någon undrar över, att K. S. V. på sitt arbetsprogram vågat ta upp tanken på »kyrklig skrud och prydnad» samt avdelningen för homiletik, menande måhända, att dessa ting ej höra K. S. V. till, så kan meddelas, att frågan föranledde en stunds överläggning även inom centralkommittén. Men domkyrko-sysselman Berggren i Västerås gav det förlösande ordet i sitt yttrande: Liksom den sjungna tonen hör K. S. V. till, så hör oss till även den »frusna» tonen — arkitekturen — och den »blommande» tonen — kyrkans skrud! Och liksom K. S. V. vill vårda tonens, arkitekturens och prydnadens konst, så vill det även vårda sig om det talade ordets konst. Och säkert skall mängden häröver glädja sig, när vi betänka, att vi väl allttjämt stå utan det arbetsorgan, som tar på sin uppgift att vårda, nära och utveckla predikokosten i vår kyrka.

Till ordf. i sekt. I utsågs kyrkoherden F. M. Allard. Till ordf. i sekt. II utsågs professor Aulén. Såsom ordf. i sekt. III och IV hoppas centralkommittén kunna förvärva domkyrkovice-pastor Anderberg och professor Brilioth.

Mätte nu alla krafter spännas för att stora ting genom K. S. V. alltfört skola kunna uträttas, Guds kyrka och folk till fromma i vårt svenska land!

Ur det rätt så vidlyftiga protokollet kan vidare meddelas:

1) att de av Kungl. Maj:t anslagna 20,000 kr. ur lotterimedel skola förvaltas av K. S. V:s, K. S. F:s och O. K. F:s gemensamma arbetsutskott, som består av resp. sammanslutningars ordförande;

2) att frågan om en »Kyrkosångens dag» för hela landet ej nått sin lösning, men att till nästa årssammanträde denna fråga, såsom vi hoppas, skall bringas till en god lösning;

3) att frågan om en rikskollekt hänsköts till ovannämnda arbetsutskott;

4) att uppmana samtliga stiftskretsar att under året behandla de ovan meddelade riktlinjerna för K. S. V:s framtida verksamhet och till centralkommittén inkomma med yttrande i ärendet;

5) att event. kunna utgiva vetenskapligt och populärt lagda kyrkomusikaliska skriftserier;

6) att till biskopsmötet hemställa om åtgärder för att 2:dra och 3:dje böndagarne ej måtte infalla å Bönsöndagen resp. Kristi förklaringsdag;

7) att till sektion I remittera den formella utgestaltningen av lic. N. Franzéns anhållan om att K. S. V. uttalar sig för önskvärdheten av utgivandet av 1695—97 års koralpsalmbok enligt hans plan med facsimile och utskrivande av generalbas;

8) att i avvaktan på Musikaliska Akademiens åtgöranden i ärendet tillsvidare bordlägga kyrkoherden Rudins förslag till ny plan för organist- och kantorsskola;

9) att till Kungl. Maj:t ingå med underdånig anhållan om statsbidrag för utgivande — genom komminister Peters försorg — av Breviarium Lincopense;

10) att tillsammans med K. S. F. och O. K. F. likaledes hos Kungl. Maj:t söka ett anslag på 5,000 kr. till kyrkosångsfesten i Örebro 1930;

11) att till sekt. II remittera önskemål. angående revision av Missale;

12) att till Kungl. Maj:t ingå med underd. skrivelse om önskemål för revidering av Nya psalmer ur koralsynpunkt;

13) att remittera ärendet till sekt. I för slutgiltig behandling vid nästa års-sammanträde.

Den förutvarande styrelsen omvaldes.

Tumba 14 januari 1929.

Gabriel Grefberg,
sekr. i K. S. V:s centralkommitté.

Centralstyrelsen för Sveriges Allm. Organist- och Kantorsförening sammanträdde i Stockholm den 3—5 jan.

Till ledamöter av centralstyrelsen för nästa treårsperiod befunnos valda: Svante Sjöberg, Karlskrona, Cyrus Granér, Älvsjö, C. Brodin, Smedjebacken, O. Björstedt, Mölndal, O. Söderlund, Arvika, D. Ahlén, Stockholm, och K. J. Ulander, Ramsele.

Till suppl.: C. Fromm, Skövde, O. Wik, Jörlanda, P. Borgh, Lekaryd, A. Boberg, Malmö (efter lottning med A. Andersson, Kungsör), A. Andersson, Kungsör, P. Nordqvist, Skön, R. Darell, Linköping.

Till ordf. i centralstyr. valdes Sjöberg, till v. ordf. Granér, till sekr. Brodin och till kassör Björstedt (alla omvalda).

Till medlem av kyrkosångsförbundets centralråd omvaldes för 2 år Granér med Ahlén som suppl. Beslöts att till de tre organisationerna K. S. V:s, O. K. F:s och K. S. F:s arbetskommitté (de tre ordf.) överlämna bestämmandet av de medels användande, som enl. Kungl. M:ts resolution av 9 nov. 1928 för en tid av tre år tilldelats dessa organisationer, tillsammans 20,000 kr.

Beslöts biträda K. S. V:s och S. K. F:s förslag om gemensamt anhållande hos K. M:t med begäran om 5,000 kr. som bidrag för hållande av kyrkosångsmöte i Örebro 1930.

Från dir. I. Widéen förelåg skrivelse, vari han förklarade sig villig inträda i preludienämnden. Meddelades också en preliminär, av herrar Otto Olsson och Sv. Sjöberg uppgjord plan till nämnda preludiesamling.

Beslöts att genom årsskriften och övrigt lämpl. sätt erinra landets kyrkomusici om att de böra till nämnda herrar insända preludier för granskning och event. intagande i nämnda samling.

Centralstyr. ville ånyo erinra landets kyrkomusici om fjolårets beslut om att Tidskrift för kyrkomusik och svenskt

gudstjänstliv tillsvidare är föreningens organ.

Åt sekr. uppdrogs att i centralstyrelsens namn söka genom lämpliga personer i Växiö, Luleå och Visby stift åter väcka dessa föreningar till liv.

Ansvarsfrihet för 1927 års förvaltning var av samtliga föreningar beviljad.

Till revisorer för 1928 års räkenskaper voro valda hrr H. Dahlqvist och M. Krän, bäge i Sparreholm; till revisors-suppl.: G. Lindberg, Barsebäck, och P. Vretblad, Stockholm (G. Svensson, Bosjöklöster, var vald som förste suppl. men hade, efter det valen ägt rum, avlidit).

Till dagtraktamente och reseersättning åt styrelsens ledamöter och revisorer hade beviljats dagtraktamente 15 kr. och färdsätt andra klass järnväg.

Ang. de s. k. mindervärdiga melodierna hade av 10 föreningar, som ytttrat sig, 7 föreningar ansett, att de nämnda melodierna voro kyrkligt ovärdiga och böra utmönstras.

I fråga om kyrkomusikers skyldighet att använda de mindervärdiga mel. ansågo flertalet föreningar, att sådan skyldighet ej förelåg, om andra melodier förefinnas.

Från Lunds stift förelåg förslag om att hos K. M:t anhålla om kollekt i rikets kyrkor till förmån för kyrkomusikers änkor och pupiller. Frågan hänsköts till arbetsutskottet för vidtagande av de åtgärder, som därav kunna föranledas.

Uppdrogs åt Granér att så vitt ske kan inleda underhandling med S. A. F:s juridiske rådgivare för att i förligaste mån erhålla rättshjälp vid förefallande behov.

Uppdrogs åt sekr. att söka erhålla lämplig person, som med uppmärksamhet bör följa annonseringen av lediga platser samt ofördröjligen träda i förbindelse med vederbörande kyrko- och skolråd samt event. fästa vederbörande domkapitels uppmärksamhet på saken.

Beslöts att allmänt möte skall hållas i Stockholm 22—24 aug. 1930.

Till arbetsutskott omvaldes ordf. och sekreteraren med Ahlén som suppl. Uppsala stiftsförening hade till sammanträdet sänt tvenne ombud S. Eklund, Hofors, och K. Hansson, Sollentuna. Herr Eklund inledde den av ärkestiftsför. väckta frågan om åtgärders vidtagande att stimulera organistkåren till fortsatta kompositionsförsök för gudstjänstligt behov.

Herr Hanson inledde den andra »Uppsalafrågan»: att centralstyr. ville

gå i författning om utgivandet av ett samlingsverk för kyrkliga hymner för flickkör, den på många orter tacksammaste form av gudstjänstsång, varur en kyrkokör sedan i regel uppstår. Centralstyrelsen uppdrog frågan till arbetsutskottet.

Den tredje frågan, väckt av samma förening, var huruvida inte centralstyrelsen vid sina årliga sammanträden ville anordna ett för alla kyrkomusici öppet diskussionsmöte. Centr.-styr. ansåg uppslaget gott, men måste frågan nu bordläggas.

Nästa sammanträde hålles i Stockholm 2—4 jan. 1930.

Vid uppvaktningen hos ecklesiastikministern mottogs Centralstyrelsen särdeles välvilligt. Därvid anhölls om överbetning av 1921 års lagförslag samt tolkades kårens önskan om en revidering av de nya psalmerna. *Sekr.*

Sveriges Kyrkosångsförbunds Centralråd avhöll sitt ordinarie årssammanträde i Stockholm den 7 och 8 januari under ordförandeskap av kyrkoherden F. M. Allard, Örtomta. Närvarande voro ombud för Årkestiftets, Linköpings, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lunds och Härnösands stifts kyrkosångsförbund, från Västergötlands och Sjuhäradsbygdens körförbund och Karlstads stifts körförbund samt från Kyrkosångens

Vänners Centralkommitté och Sveriges Allmänna Organist- och Kantorsförenings Centralstyrelse. Med Härnösands stifts Kyrkosångsförbund, som grundats sistlidna december och vars ombud nu hälsades välkomna, omfattar förbundet numera 11 körsammanslutningar inom tio av våra stift. De viktigaste ärendena vid årssammanträdet utgjordes av frågor rörande förbundets organ: »Kyrkosångsförbundet», för vilken ny redaktör i st. f. kamrer H. Tornell, som avsåg sig, valdes. Därtill utsågs kantor R. Forsman, Bettna. Meddelanden lämnades angående förra årets körledarkurser i Motala och Uppsala, samt diskuterades möjligheterna för anordnande av nya dylika kurser. För det sjunde allmänna svenska kyrkosångsmötet i Örebro, som skall anordnas år 1930, uppdrogos riktlinjer. Till detsamma förväntas aktivt deltagande av 9 körförbund, inklusive det anordnande Strängnäs stifts kyrkosångarförbund, med en sammanlagd sängarkontingent av cirka 800 röster. Tiden för mötet fastställdes till senare hälften av oktober. Till mötet skulle statsbidrag begäras med tillsammans 5,000 kronor. Den från förra årets sammanträde bordlagda frågan om anordnandet av en Kyrkosångens dag skulle ytterligare utredas av arbetsutskottet. Förutvarande arbetsutskottet omvaldes. *Sekr.*

Meddelanden.

S:t Olai kyrkokör i Norrköping firar sitt 40-årsjubileum.

Fyrtio år hava förflutit, sedan S:t Olai kyrkokör första gången trädde i verksamhet, stiftad av dåv. kantor Wilh. Sefwe, vida omkring i vårt land känd för sina vackra skolsånger. Under alla dessa år har kören under hans energiska ledning hållit samman och med sin sång förhöjt gudstjänstlivet i stadens största kyrka. Kantor Sefwe efterträddes som körledare av dir. Harald Cederwall, som tillika är dirigent för Linköpings stift kyrkosångsförbund. Körens fyrtioåriga tillvaro hufvudstas genom en högtidskonsert i Sönd. i Advent inför en talrikt församlad menighet. Programmet bjöd på tre a capella-körer av Palestrina: Hell dag så ljus, Pris vare dig och O Guds Lamm samt till sist F. Mendelssohns Lauda Sion, utförd av soli, kör och orgel. Visser-

ligen räknas ej detta verk till Mendelssohns allra yppersta, men det höjer sig dock väsentligen över den allmänna nivån av körlitteraturen på det kyrkliga området och förräder på många ställen mästartens egenart. Liksom de gamla krävande Palestrinakörerna fick verket ett förnämligt utförande. Fröken Karin Beckmans ljusa, mjuka och fylliga röst återgav innerligt och vackert det däri förekommande härliga sopransolet. Solokvartetten, vari utom fröken Beckman altsångerskan fröken Martha Sjöblom, jur. stud. Erik Axelson och kantor Axel Ohlin deltog, gjorde sig ypperligt gällande i fager samklang. Orgelackompanjemanget, som krävde en mer än vanlig registreringskonst, enär det hade att ersätta orkestern, sköttes diskret och påpassligt av dir. G. Ramsten. Hela ensemblen gav intryck av dirigentens nära förtrogen-

het med sin väl disciplinerade kör, som under hans insiktsfulla och säkra ledning med sin friska röstklång förlånade åt detta klassiska verk den utformning, som Mendelssohns kyrkliga stil kräver.

Jubileumskonserten kvarlämnade hos åhörarna ett vackert minne samt skall, hoppas vi, inleda ett nytt decennium av framgångsrika strävanden.

F. M. A.

Bachs Juloratorium har varit föremål för tvänne framföranden denna jul. På juldagens eftermiddag utsändes de båda första kantaterna i rundradio från Stockholm av radions egna krafter under kapellmästare Hellmans ledning. På trettondedagens afton utfördes det i Engelbrektskyrkan av dess kyrkokör, förstärkt med medlemmar av Musikaliska sällskapet och med orkester från Konsertföreningen. Dirigent var musikdirektör D. Åhlén. Det måste på det livligaste beklagas, att icke den senare musikgudstjänsten utsändes till de tusende radiolyssnarna i stället för den första. En jämförelse mellan de båda utfaller så helt och hållet till den senares fördel. Juldagens utsändning från studion gav även för radiolyssnaren ett bestämt och starkt intryck av att ett för gudstjänstrummet avsett verk, sådant som det Bach'ska, icke tål vid att planteras om i profan miljö. Redan avsaknaden av stor orgel i studion borde ha förbjudit tanken. Kom så därtill, att tiden för utsändningen syntes för knappt tillmätt, för att verket skulle kunna utföras med det lugn och det avmätta tidstempo, det kräver för att komma till sin rätt. Synnerligt märkbart blev detta i andra kantatens överjordiskt vackra inledande sinfonia. Själva arbetet med inövandret, särskilt av solisternas partier, verkade i hög grad världslost. Kom så därtill, att man följde den uråldriga, på sina ställen rent anstötliga översättningen. (Ett exempel må vara nog: Koralen 17 hade följande lydelse: Se dit, i krubban ligger där Han, som all makt i skötet bär! Där djuren föda plåga få, Nu jungfrubarnet slumra må.) Med de ekonomiska resurser, som stå den svenska radion till buds, borde det vara självfallet, att endast det bästa erbjudes lyssnarna och att framför allt Radiotjänsts egna utsändningar ligga på den högsta nivå. Det skulle förvisso av alla mottagas med största tacksamhet, om Radiotjänst ville gå i författning om att hela Juloratoriet komme till utförande, men då självfallet så, att en kantat framfördes på var och en av julens helg-

dagar intill trettondedagen, lämpligast förhända i samband med aftonsången.

Engelbrektskyrkans musikgudstjänst, vid vilken veterligen i år för första gången framfördes Bachs Juloratorium, var i många avseenden måstergill. Översättningen, som verkställdes av församlingens kyrkoherde, hade inte bara lyckligt bemästrat de svårigheter, som det bitvis svulstiga och platta originalet reser. Den hade ock väl tillvaratagit de hjälpmedel, särskilt vid koraterna, som psalmboken ger. Ställvis reste sig översättningen till verklig monumentalitet. Utförandet gav i det stora rätt åt verkets inneboende pompösa och gripande kraft. På två punkter måste emellertid anmälaren göra reservation. Åhörandet av tenoren-evangelistens parti var ganska påkostande. Denna krävande del måste utföras obesvärat ungdomligt för att ej irritera. I den tredje avdelningen hade dels inlagts från fjärde kantaten den s. k. ekoarian, i sig utomordentligt vacker och förtjänstfullt tolkad, samt vidare till sist tillfogats femte kantatens inledningskör och Juloratoriets slutkoral, allt i sig pärlor av Bach'sk tonkonst. Och dock undgick man icke känslan av att den stränga uppbyggnad, som Bachs kantater äga, här brutits. De tåla icke tillsatser och omkastningar.

A. A.

Griftgårdarna. K. Maj:t har anvisat 1,000 kr. för utgivande genom föreningen för dendrologi och parkvård av en handbok rörande kyrkogårdars anläggning och skötsel.

Öppna kyrkor! Från och med nyår kommer Linköpings Domkyrka att fritt hållas öppen från klockan 8 f. m. till 8 e. m. för dem, som vilja tillbedja där eller bese kyrkan. Ett högeligen glädjande tecken och ett föredöme, värt att följas, så mycket mera som denna fråga så ofta debatterats i tidningarna, utan att man lyckats komma till åtgärder på grund av de med saken förknippade ekonomiska förhållandena. Städernas, i synnerhet stiftsstädernas, föresyn efterlyses därför, så kan man törhända så småningom våga hoppas, att också landsortens kyrkor åtminstone under sommartiden kunde öppna sina portar. Det är beklämmande att komma till Gudshuset och på dess port finna varningstavlan: »Kyrkan kan beses efter anmälan hos vaktmästaren, som bor där och där. Inträde .... öre.» Man gör sig med nödvändighet frågan: Kyrka eller Museum?

Svensk Kyrkomusik var ämnet för det föredrag, som den nye ordföranden i Kyrkosångens Vänners Centralkommitté, professor G. Aulén, höll i Sancta Klara Kyrka i Stockholm i samband med centralkommitténs sammanträde. Han gjorde därvid dels en återblick på de sista decenniernas utveckling, dels en teckning av mål och arbetsuppgifter.

Från Finland. Den unga, livskraftiga sammanslutningen Finlands svenska kantor-organistförening, med vilken vi hade anledning att utförligt sysselsätta oss i det föregående numret, har tagit initiativ till anordnande av kyrkosångsfester instundande sommar såväl i Österbotten som Åboland samt östra och västra Nyland, om möjligt även på Åland. T. v. äro sådana fester fastställda att hållas i Wörå i Österbotten och Pärnä i Nyland. Programmet blir gemensamt för hela det svenska Finland, varigenom man hoppas kunna komma till ett intimare samarbete mellan kyrkokörerna. Programmet upptager bl. a. H. Isaacs: Din synd, o värld, besinna, H. L. Hasslers: O, Guds lamm, Bach: Än lever Gud, Oscar Sandberg: Se ärans konung och Otto Olssons: Lovsjungen Herren i det höga. Det skall vara oss en glädje att följa den framväxande svenska kyrkosångsrörelsen i Finland.

Från Tyskland. *Buxtehudes Missa brevis.* Efter 250 års vila har den gamle Lübecker-mästarens Missa brevis ånyo framdragits i ljuset. Den för återupptäckandet av Buxtehudes verk ivrigt aktive professor W. Gurlitt, Freiburg, har utgivit massan på Bärenreiters Verlag, och den 11 sistlidna januari kom den till utförande av Thomanerna i Leipzig under professor Straubes ledning. Vi torde få anledning återkomma.

Händels Messias, som hittills förelagat i åtskilliga bearbetningar, först och främst av Mozart och Fredrik Chrysander, utkommer i den närmaste tiden i originalskicket på Breitkopf & Härtels förlag.

Den 17:e tyska Bachfesten, som det nya Bachsällskapet anordnar, förläggas, såsom tidigare meddelats, till Leipzig den 8—10 juni 1929. Det blir en minnesfest över 200-års-jubiléet av första uppförandet av Matteuspassionen. Ledningen av Bachfesten ligger i Thomaskantors dr. Karl Straubes händer. Det nya Bachsällskapet har till vice ordförande efter Hermann Abert kallat professor Siegfried Ochs. I arbetsutskottet hava bl. a. invalts professor Hans Joakim Moser, Berlin, kyrkomusikdirektor Wolfgang Reimann, Berlin, riksråtspresident dr. Walter Simons, Leipzig, och professor Fritz Stein, Kiel.

Den andra tyska Schützfesten, anordnad av Heinrich Schützsällskapet, går av stapeln den 15—17 mars 1929 i Celle. Denna fest är så tillvida intressant, som den föranstalts av en ungdomsgrupp, Musijkantengilde, ansluten till den kraftigt framväxande »Singbewegung», som står under ledning av dr. Konrad Ameln, Kassel, och dr. W. Stählin, Münster. Genom denna ungdomsgrupp skall bl. a. utföras Schütz påskoratorium: Historie von der siegreichen Auferstehung och Jesus vid 12 års ålder i templet samt Matteuspassionen.

Nya orglar. Engelbrekts församling, Stockholm, har i dagarna kontrakterat om- och tillbyggnad av sitt orgelverk med Åkerman & Lunds Nya Orgelfabriks A.-B., Sundbyberg. Orgeln erhåller efter ombyggnaden 4 man. och ped. med 74 register. Dessutom är plats beredd för ett framtida insättande av ett fjärrverk om 11 reg. och en altarorgel om 5 register.

Kalmar Domkyrkas orgel skall även ombyggas. Kontrakt härom har av församlingen uppgjorts med Åkerman & Lunds Nya Orgelfabriks A.-B., Sundbyberg. Efter ombyggnaden erhåller orgeln 42 stämmor, fördelade på 3 manualer och ped.

ÅKERMAN & LUNDS NYA ORGELFABRIKS AKTIEBOLAG

TEL. 26

SUNDBYBERG

TEL. 26

TILLVERKNING AV PIPORGLAR för kyrkor, kapell och konsertsalar.

OM- OCH TILLBYGGNADER, reparationer, omställningar och rengöringar av gamla orgelverk samt inmontering av elektriska blåsverk utföras.

UTESLUTANDE SVENSKT MATERIAL OCH ARBETE

Under år 1928 häva vi utfört orgelverk till bl. a.

Berghems kyrka	2 man.	13 reg.
S:t Eugenia kyrka, Stockholm	2 »	22 »
Kristianstads kyrka, med fjärrverk	3 »	53 »
Ljusterö kyrka	2 »	11 »
Mariakyrkan, Hälsingborg, med fjärrverk	3 »	66 »
Solna kyrka	2 »	18 »
Stavby kyrka	2 »	13 »
Svenljunga kyrka	2 »	23 »
Ytterjärna kyrka	1 »	8 »
Östersunds kyrka	2 »	14 »

Ledigförklarade kyrkomusikertjänster.

A) Enbart kyrkliga tjänster.

Organistbef. i *Hedvig Eleonora* förs. i Stockholm sökes senast den 20 febr. kl. 12 p. d. Begynnelselön 4,000 kr.; 2 ålderstill. å 500 kr., efter 5 och 10 år.

Organist- och kantorstjänsten i *Gustavi Domkyrka* i Göteborg sökes senast den 18 mars. Begynnelselön 4,100 kr.; två ålderstill. å 300 kr. efter 5 och 10 år; dyrtidstill.

Organist-, kantors- och klockare-tjänsten i *Norrköpings Norra* förs. sökes före 1 april.

Se annons i detta nummer!

B) Förenade med folkskollärarytjänst:

I *Gullholmen*, Gbgs o. Bohus l., sökes före 20 febr. Skolform B1. Lön 400 kr. Prov utan reseersättn. fordras.

I *Berga*, Kronob. l., sökes före 20 febr. (adr. Lagan). Även för kvinnlig sökande. Skolform C1 b. v. Lön 700 kr. Prov fordras.

I *Hofterup*, Malm. l., sökes före 8

mars (adr. Barsebäcksby). Skolform B1 (tjänstg. i kl. 5—7). Forts.-skola, slöjd. Lön 200 kr. + halva avk. av klockare-bost. (minst 200 kr.).

I *Ale-Skövde*, Älvsb. l., sökes före 8 mars (adr. Nygård). Lön 500 kr.

I *Skokloster*, Upps. l., sökes före 14 mars (end. för manliga sökande). Skolform B2; forts.-skola. Lön: 400 kr. samt bost. (ber. avk. 400 kr.).

I *Ö. Vingåker*, Söderm. l., sökes före 15 mars (adr. Klastorp). Lön f. n. 650 kr. men torde komma att regleras.

I *Blidö* (Blidögårds skola), Stockh. l., sökes före 16 mars. Skolform B2. Lön 500 kr.

I *Mogata*, Österg. l., sökes före 19 mars (även för kvinnlig sök.) Skolform B1. Lön 800 kr.

I *Ornö*, Stockh. l., sökes före 19 mars. Skolform B1. Lön 400 kr.

I *Fridlefstad*, Blek. l., sökes före 21 mars (adr. Björkerød). Skolform A. Lön 700 kr. + avk. av klock.-jord (f. n. 100 kr.).

Annonsera i Tidskrift för Kyrkomusik!

ANNONSPRIS:

20 öre per millimeter och spalt.
 $\frac{1}{6}$ -dels sida ..... Kr. 12: 50
 $\frac{1}{4}$ -dels sida ..... » 18: —

$\frac{1}{3}$ -dels sida ..... » 22: —
 $\frac{1}{2}$ sida ..... » 30: —
 Helsida ..... » 60: —

Vid upprepning av annons i minst fem nummer beräknas 20% rabatt.

På C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG, LUND

GLEERUPSKA BIBELN

BIBELSÄLLSKAPENS EDITION N:o 1.

Format 10,5 × 16,5 cm.

»Denna bibeledition förtjänar de högsta lovord såväl för stil, papper och övrig utstyrelse, som för sin korrekthet och sina goda kartor. Det vore därför önskvärt, att den bleve allmänt känd och vunne den spridning den förtjänar.»

Skolinspektören Teol. Dir A. Gierow i Svensk Läraretidning.

GLEERUPSKA BIBELN

BIBELSÄLLSKAPENS EDITION N:o 2.

Format 12 × 18 cm. med och utan de apokryfiska böckerna.

»Bland alla svenska bibeleditioner, avsedda för nattvardsungdom, har nog ingen med större rätt vunnit erkännande än denna Gleerupska (N:o 2). Ur alla synpunkter så elegant, värdig och vederhäftig, önska vi blott på det varmaste rekommendera den för alla de ungas fostrare, vilka ämna skänka de nykonfirmerade en minnesbibel på färden genom livet.»

Gunnar Sjöfors i Stockholms Kyrkotidning.

GLEERUPSKA NYA TESTAMENTET

MED OCH UTAN PSALTAREN

i samma format och nummer som resp. biblar.

»De goda lovord som — sanningen likmätigt — ägnats de Gleerupska biblarna, som förtjäna att i främsta rummet komma i åtanke, gälla även dess editioner av Nya Testamentet. Inga andra editioner kunna i smak och gedigenhet tävla med de Gleerupska.

En förtjänst som de Gleerupska Biblarna och Nya Testamenterna ha framför alla andra editioner äro de vackra och konstnärliga vignetter, som pryda de olika bibelböckernas uppslagssida och anslutande sig till innehållet i de olika bibelböckerna.»

Edvin Aspling i Folkskolans Vän.

GLEERUPSKA PSALMBOKEN

med fullständigt register o. korta biografiska uppgifter om psalmboksförfattarna jämte nya evangelieboken.

»Gleerupska förlagets psalmbok har hittills vunnit en otroligt stor utbredning och ett samstämmigt gott vitsord av alla, som velat ha en psalmbok för att bruka den vid gudstjänsten, den enskilda andakten eller i skolan.

Korrekthet är givetvis särskilt vad psalmtexten beträffar av stor betydelse, och efter ej så få stickprov att döma är verklig korrekturläsningen i denna upplaga fullkomlig. Det är därför en glädje att kunna rekommendera densamma; särskilt må här dess lämplighet för våra skolor framhållas.

På det området står den utom tävlan; en mönstergill psalmbok.» *A. W—g i Sydsv. Dagbl.*

|||||

TIDSKRIFT FÖR KYRKOMUSIK OCH SVENSKT GUDSTJÄNSTLIV

Årgångarna 1926 och 1927 kunna erhållas vid direkt rekvisition från förlaget till nedsatt pris av 2: 25 pr årgång. Årgång 1928 till ett pris av 3: 50.

|||||

Notbilagorna till Tidskrift för Kyrkomusik kunna likaledes erhållas genom rekvisition direkt från förlaget. Hittills utkomna:

Heinrich Albert: Jag är, o Herre i din makt. (Femstämmig blandad kör). Pris 20 öre.

Joh. Seb. Bach: Dig skall ditt Sion sjunga. (Fyrstämmig körkorall för blandad kör). Pris 40 öre.

Rabatt vid större rekvisition.

Serien fortsättes.

Häkan Ohlssons boktr., Lund

16.5.1929